

II

(Az EK-Szerződés/Euratom-Szerződés alapján elfogadott jogi aktusok, amelyek közzététele nem kötelező)

HATÁROZATOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2007. április 4.)

a Belgium által az antwerpeni General Motors Belgium számára tervezett C 14/06 sz. állami támogatásról

(az értesítés a C(2007) 435. számú dokumentummal történt)

(Csak a francia és a holland nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2007/612/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra, és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felkérte az érdekelteket, hogy a fenti cikkeknek megfelelően nyújtsák be észrevételeiket ⁽¹⁾,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) A Bizottságot az antwerpeni General Motors Belgium javára nyújtandó szakképzési támogatás tervezetéről 2005. december 8-án kelt és 2005. december 14-én iktatott levélben értesítették. A Bizottság 2006. január 4-i levelében kiegészítő adatokat kért, amely kérésre

Belgium 2006. február 7-én kelt és 2006. február 10-én iktatott levélben válaszolt. 2006. február 15-én újabb felvilágosításokat kért, amelyeket egy 2006. március 2-án kelt és 2006. március 8-án iktatott levélben adtak meg neki.

(2) 2006. április 26-i levelével a Bizottság tájékoztatta Belgiumot arról a határozatáról, hogy a bejelentett támogatással kapcsolatban megindítja a Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást. Az eljárás megindítására vonatkozó bizottsági határozatot az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2006. szeptember 1-jén tették közzé ⁽²⁾. A Bizottság felkérte az érdekelteket, hogy ismertessék a kérdéses intézkedéssel kapcsolatos észrevételeiket. Egyetlen harmadik személy sem juttatott el észrevételeket.

(3) A belga hatóságok egy 2006. május 31-én kelt és 2006. június 6-án iktatott levélben reagáltak az eljárás megindításáról szóló határozatra. Kiegészítő tájékoztatást a 2006. december 13-án és 2007. február 5-én kelt levelekben adtak. Találkozóra a Bizottság és a belga hatóságok között 2007. február 13-án került sor. Egy 2007. február 20-án kelt levélben Belgium kiegészítő adatokat közölt. A Bizottság újabb adatkérést 2007. február 23-án küldött, amelyre a belga hatóságok egy 2007. február 28-án kelt levélben válaszoltak.

⁽¹⁾ HL C 210., 2006.9.1., 6. o.

⁽²⁾ L. az 1. oldal lábjegyzetét.

2. A PROJEKT LEÍRÁSA

- (4) A támogatás kedvezményezettje az antwerpeni General Motors Belgium (a továbbiakban: GM Belgium) társaság lenne, amely a General Motors Corporation (a továbbiakban: GMC) részét képezi. A GMC európai tevékenységeit (a továbbiakban: GM Europe) külön vezetői csapat irányítja. A társaság, amelyet 1924-ben hoztak létre, egyfelől saját felhasználásra, valamint más GMC-leányvállalatok felhasználására autóiipari alkatrészeket gyárt, másfelől pedig gépjárművek összeszerelését végzi. 2005-ben 253 000 gépkocsit állított elő. A termelés legnagyobb részét exportálják. Az üzem jelenleg az Opel Astra modell összeszerelését végzi, amely az autópiacon egy olyan szegmensben található, ahol – amint azt a belga hatóságok megerősítették – a verseny különösen erős. A társaság mintegy 5 000 főt foglalkoztat.
- (5) A General Motors Belgium a 2005–2007. időszakra egy 127 millió eurós beruházási programot jelentett be, amely magában foglalja:
- a) az Astra modell egy új változatának gyártását: a már gyártásban lévő három változaton kívül az üzem a lehajtható keménytetős Astrát fogja gyártani (a továbbiakban: cabrio vagy Astra TwinTop). Eddig a cabrio-változatot nem a GM Europe gyártotta, hanem azt az olasz Bertone társaságnak adta ki alvállalkozásba;
- b) a présműhely kapacitásának megduplázását: a prés-munkák fejlesztése a GM Europe stratégiájába illeszkedik, amelynek keretében jobban meg kívánják felelni a helyi szükségleteknek. A karosszériaelemekkel való önellátás és a csoport különböző leányvállalatai közötti logisztika javítása lehetővé teszi az alkatrészek üzemek közötti szállításának csökkentését.
- (6) Ez a két kiegészítő tevékenység lehetővé teszi, hogy Antwerpenben csupán korlátozott számú létszámleépítést hajtsanak végre és biztosítsák az üzem jövőjét. Új gépek, új részegységek, új összeszerelési technikák és új munkamódszerek alkalmazását feltételezik. Ezért a 2005–2007-es időszakra e kiegészítő tevékenységekhez kapcsolódó szakképzési programot szerveztek meg. Költsége 19,94 millió eurót tesz ki, míg a bejelentett támogatás 5 338 500 eurót tesz ki. Mivel Antwerpen egy nem támogatott térségben található, a támogatásintenzitás maximuma az általános képzésnél 50 %-os, a szakirányú képzésnél pedig 25 %-os lehet. A támogatás megadására a flamand régió (Vlaams Gewest) által nyújtott „ad hoc” támogatás formájában kerülne sor.
- (7) A Belgium által megadott adatok szerint a program magában foglal egy „általános képzési” részt, amelynek költsége 6,22 millió eurót tesz ki. Ez az általános képzés a következő tétélekkel kapcsolatos tevékenységeket foglalja magában:
- műszaki képzés (2,63 millió euro) (oktatók: 90 %-ban külsők és 10 %-ban belsők): hegesztés, villástargonca-kezelők, „roller bridge”, szerszámkészítők, karbantartó technikusok, Allen Bradley, Controllogix;
 - alapképzés (0,79 millió euro) (oktatók: 95 %-ban külsők és 5 %-ban belsők): informatikai képzés (irodai szoftverek: Excel, Access, Word, Power point, stb.), szociális kompetencia (prezentáció, kommunikáció, vezetői képességek, stb.) és alapismeretek továbbfejlesztése (pénzügy a nem pénzügyi alkalmazottak számára, az ISO-normák, biztonság);
 - általános koordináció (0,89 millió euro) (tanácsadók: 100 %-ban belsők): a képzési programokban szereplő általános képzés megvalósításával, nyomon követésével és támogatásával kapcsolatos lépésekre egy ideiglenes – a különböző szolgálatokhoz tartozó alkalmazottakat összefogó – csapat kap megbízást. Ez a tétel tulajdonképpen nem jelent képzést, hanem a képzési program általános részével kapcsolatos tanácsadási szolgáltatások költségét képviseli;
 - szimulált munkahelyi környezet (1,89 millió euro) (oktatók: 100 %-ban belsők): képzés az összetett munkahelyi környezetben megvalósuló világméretű gyártás elveiről. A szimulált munkahelyi környezetben (ETS) a következő fogalmakat kell megmagyarázni, bemutatva azok növekvő jelentőségét: munkaszervezés, biztonság, norma szerinti munka, vizuális irányítás, költségmegtakarítások, folyamatos továbbfejlesztések stb. A General Motors Belgium mind az 5 000 alkalmazottja részt vesz Antwerpenben az ETS-ben, 17 fős csoportokban. A képzés egy külön erre a célra egy szimulált gyártósorral, fából készült autókkal felszerelt oktatóteremben folyik.
- (8) A szakosított képzés költsége 13,73 millió eurót tesz ki, amely a következő lépéseket foglalja magában:
- munka közbeni képzés (4,54 millió euro) (oktatók: 100 %-ban belsők): a munkások gyakorlati képzése, egyedi alapon, a gyártásban elfoglalt helyükön;

- a présmunkák fejlesztésével kapcsolatos képzést (4,35 millió euro) (oktatók: 20 %-ban külsők és 80 %-ban belsők): a GM Belgium ezentúl nagyobb választékban és nagyobb mennyiségben fog fém-karosszériaelemeket gyártani. Az erre a munkára való felkészüléshez a jelenlegi munkaerőnek magasabb szintű műszaki ismeretekre kell szert tennie. Oktatási tevékenységeket szerveznek tehát a présmunkások műszaki ismereteinek növelésére (perforációs rendszerek, vágószerszámok, stb.);
- szakosított műszaki képzés (4,82 millió euro) (oktatók: 20 %-ban külsők és 80 %-ban belsők): az Astra TwinTop gyártásának megkezdése hatással van az üzem jelenlegi gyártási folyamataira, különösen a préselés, a karosszériagyártás, a festóműhely, az összeszerelés, a minőségbiztosítás és a logisztikai tevékenységek tekintetében. Egyúttal a műhelyeket teljesen át kell szervezni. A részleg vezetőit a mérnökök és a munkások képviselőiből álló csoport segíti abban, hogy a gyártási folyamatok ilyen módosításai kialakuljanak.

3. AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁHOZ VEZETŐ OKOK

- (9) A vizsgálati eljárás megindításáról szóló, 2006. április 26-i határozatában (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) a Bizottság kétségeit fejezte ki a támogatás szükségességével kapcsolatban, és felvette a kérdést, hogy a képzési programokra vajon nem került volna-e sor akkor is, ha nincs rá támogatás. Mivel a támogatás a jelek szerint nem vezetett ahhoz, hogy a kedvezményezett kiegészítő képzést valósítson meg, láthatóan semmiféle pozitív hatással nem járt, így egyszerűen csak a versenyt torzította. Amennyiben ez az elemzés megerősítést nyer, a támogatás nem engedélyezhető.
- (10) Ami az új modell bevezetéséhez kapcsolódó képzési tevékenységeket illeti, a Bizottság megállapította, hogy az autógyártásban egy új modell gyártása a versenyképesség fenntartásához szükséges, szokásos és rendszeres tevékenység. Az új modell beindításával kapcsolatos és ahhoz szükséges képzési költségeket tehát az autógyártók általában egyedül az üzleti indíttatás alapján viselik. Magától értetődik, hogy az új modellek gyártásához az autógyártóknak be kell tanítaniuk a munkaerőt az alkalmazandó új technikákra. Következésképpen több, mint valószínű, hogy a GM Europe a szóban forgó képzési programokat mindenképpen megszervezte volna, mégpedig támogatás hiányában is. Úgy tűnik, ezt a magatartást követi az ágazatban a többi versenytárs is.

- (11) A Bizottság hasonló kérdéseket tett fel a présmunkák fejlesztését szolgáló támogatás serkentő hatásával kapcsolatban is: az ezzel a tevékenységgel kapcsolatos képzési költségei az alkatrészek gyártásához (annak növeléséhez) szükségesek, ami az autógyártásban szokásos tevékenység. Az alkatrészek a gyártás fontos eszközei, és az összeszerelő üzemek számára nélkülözhetetlenek, az autók költségeinek pedig jelentős részét teszik ki. A piaci erőknél tehát elegendőnek kellene lenniük arra, hogy a vállalatot a vonatkozó képzési költségek viselésére rávegyék. Következésképpen valószínű, hogy a vonatkozó képzési tevékenységeket mindenképpen elvégezték volna, mégpedig támogatás hiányában is.
- (12) A Bizottság tehát magyarázatot kért Belgiumtól, hogy az adott esetben miért vélekedik úgy, hogy a kedvezményezett – a Közösség autógyártóinak többségénél megfigyelhetővel ellentétben – nem lett volna képes arra (vagy nem akarta volna), hogy a képzési programok várható költségeit az azokból adódó nyereségekből fedezze (különös tekintettel arra, hogy képessé válik egy új termék előállítására és/vagy a képzett munkaerő termelékenységének növelésére). A Bizottság azt is külön kiemelte, hogy Belgium az eljárásnak ebben a szakaszában nem szolgáltatott bizonyítékot arra, hogy önmagukban a piaci erők a tervezett képzési program megszervezésére a vállalatot nem vennék rá.

- (13) Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* kihirdetésre került, 2006. szeptember 1-jén⁽³⁾. A Bizottság felkérte az érdekelteket, hogy ismertessék a kérdéses intézkedéssel kapcsolatos észrevételeiket. Egyetlen harmadik személy sem juttatta el észrevételét.

4. BELGIUM ÉSZREVÉTELEI

- (14) Belgium a Bizottság induló értékelését két okból vitatja: Először is, úgy véli, hogy sérülnének a jogbiztonság, az egyenlő elbírálás és a helyes igazgatás elvei. Ily módon Belgium megjegyzi, hogy a múltban a Bizottság rendszeresen jóváhagyott hasonló, a képzéshez nyújtott támogatásokat, különösen a GM Belgium számára. A belga hatóságok azt is kijelentik, hogy a Bizottság alapvetően megváltoztatja az EK-szerződés 87. és 88. cikkeinek a képzési támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 68/2001/EK rendelet⁽⁴⁾ értelmezését, mindössze hat hónappal érvényességének lejártá előtt. Véleményük szerint a 68/2001/EK rendeletet négy és fél éven keresztül egységesen alkalmazták. A helyes igazgatás elvének értelmében a Bizottságnak meg kellett volna várnia, amíg annak érvényessége lejár, és akkor kellett volna az új hozzáállásnak megfelelően módosítania.

⁽³⁾ L. az 1. oldal lábjegyzetét.

⁽⁴⁾ HL L 10., 2001.1.13., 20. o. Érvényességének időtartamát az 1976/2006/EK bizottsági rendelet 2008. június 30-ig meghosszabbította (HL L 368., 2006.12.23., 85. o.).

- (15) Emellett Belgium kiemeli, hogy a szóban forgó képzési programok fontos pozitív hatásokkal járnak a gazdaság számára. Kijelenti egyébként, hogy ez a képzési program a vállalat alapszükségeit meghaladja. Mindazonáltal ezt a kijelentést a képzési programnak csak egyes részeire fejtette ki.
- (16) Belgium azt is kiemeli, hogy az Astra TwinTop gyártása történhetett volna a Bertone által is, a modell korábbi változataihoz hasonlóan.
- (17) Végül, az eljárás megindítását megelőzően⁽⁵⁾, a belga hatóságok már bejelentették, hogy a GM Europe összehasonlító vizsgálatokat folytatott annak megállapítására, hogy hova lenne a legjobb az Astra TwinTop előállítását telepíteni, és hogy a képzéshez biztosított támogatásnak volt szerepe abban, hogy a projektet a GM Belgiumnak adták. Belgium úgy véli, hogy ilyen körülmények között szükséges a támogatás.

5. A TÁMOGATÁS ÉRTÉKELÉSE

5.1. Állami támogatás fennállása

- (18) A Bizottság úgy véli, hogy az intézkedés a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint állami támogatást valósít meg: valójában a flamand kormány által adott szubvenció formájában adják, így tehát állami erőforrásokból finanszírozzák. Az intézkedés szelektív, mivel csak a General Motors Belgiumra vonatkozik. Ez a szelektív szubvenció torzíthatja a GM Europe gyártóüzemei közötti versenyt, mivel a General Motors Belgiumot a csoport többi üzemével szemben előnyhöz juttatja. Ezenkívül torzíthatja a többi autógyártó közötti versenyt. Ráadásul a gépjárművek piacát jelentős tagállamok közötti áruforgalom jellemzi. A Bizottság megjegyzi azt is, hogy a GM Europe üzei különböző tagállamokban vannak. A támogatás tehát torzíthatja a versenyt és hatással lehet a tagállamok közötti cserére. Az előzőekre való tekintettel a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a bejelentett intézkedés állami támogatást valósít meg. Belgium ezt a következtetést nem vitatja.

5.2. Az értékelés jogalapja

- (19) Belgium a támogatás jóváhagyását a 68/2001/EK rendelet alapján kéri. A támogatás valóban képzési programhoz kapcsolódik.
- (20) A 68/2001/EK rendelet 5. cikkének megfelelően, ha az ugyanazon vállalatnak, egyedi képzési projektre adott támogatás összege az 1 millió eurót meghaladja, a támogatás nem mentesül a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség alól. A Bizottság megjegyzi, hogy adott esetben az előirányzott támogatás 5,338 millió euro, hogy azt egyetlen vállalatnak adnák, és hogy a képzési projekt egyedi projekt. Úgy véli tehát, hogy a szóban forgó támogatásra vonatkozik a bejelentési kötelezettség és azt Belgium kellőképpen betartotta.
- (21) A 68/2001/EK rendelet 16. preambulumbekkezdése elmagyarázza, hogy az ilyen típusú támogatás automatikusan mentességet nem kaphat. „Indokolt, hogy a nagy összegű támogatásokról a Bizottság egyedi elbírálás alapján döntsön, azok hatályba lépése előtt.”
- (22) Amint azt az eljárás megindításáról szóló határozatban már jelezte, a Bizottság megállapítja, hogy mivel az intézkedés a 68/2001/EK rendelet szerinti mentességben nem részesül, közvetlenül a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján kell értékelni, amely úgy rendelkezik, hogy a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető „az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben”. Amikor a Bizottság egy olyan egyedi képzési támogatást értékeli, amely összege miatt a 68/2001/EK rendeletben előírt mentességben nem részesül és amelyet tehát közvetlenül a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján kell értékelni, analógia alapján, ugyanazokat a vezérelveket alkalmazza, mint amelyek a 68/2001/EK rendeletben szerepelnek. Ez különösen a 68/2001/EK rendeletben előírt összes többi mentességi feltétel betartásának ellenőrzésében mutatkozik meg. A Bizottság mindenesetre nem elégszik meg azzal, hogy ezeknek a feltételeknek a betartását ellenőrizze, hanem ennél mélyebb elemzést is le kell folytatnia az intézkedés összeegyeztethetőségéről. Az egyedi bejelentés célja éppen az, hogy a támogatást részletesen értékeljék, a szóban forgó ügy körülményeire is figyelemmel.

⁽⁵⁾ A 2006. február 7-i levél.

5.3. Összeegyeztethetőség a közös piaccal

- (23) A Bizottság úgy véli, hogy a bejelentett projekt a 68/2001/EK rendelet 4. cikkében előírt hivatalos menteségi feltételeket teljesíti. Először is, a bejelentett támogatható költségek a 68/2001/EK rendelet 4. cikkének (7) bekezdésével összhangban vannak. Ezen belül a képzési projektben résztvevők személyi költségei, amelyeket a támogatás fedez, a jelek szerint az egyéb támogatható költségek összegére korlátozódtak⁽⁶⁾. Másodsor, az említett 4. cikk (2) és (3) bekezdésének megfelelően a támogatásintenzitást 25 %-ra korlátozták a szakosított képzés és 50 %-ra az általános képzés vonatkozásában. A GM Belgium valójában olyan nagyvállalat, amely egy támogatásban nem részesülő térségben van és a képzést nem a hátrányos helyzetű dolgozók számára szervezték meg.
- (24) A Bizottság mindazonáltal felhívja a figyelmet arra, hogy egy támogatási intézkedés csak akkor tekinthető összeegyeztethetőnek a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontjával, amennyiben azért van rá szükség, hogy a kedvezményezett a szóban forgó tevékenységet végezhesse. Megjegyzi, hogy a támogatás szükségessége az általános összeegyeztethetőség kritériuma. Amennyiben a támogatás nem eredményezi olyan kiegészítő tevékenységek végzését, amelyeket a kedvezményezett nem végezne egyedül a piaci erők nyomán, nem tekinthető úgy, hogy a támogatás a csere torzulását ellensúlyozó kedvező hatásokkal jár, tehát nem is engedélyezhető. A Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti összeegyeztethetőség ügyében a támogatás nem „kőnyíti meg” a gazdasági tevékenységek fejlesztését, mivelhogy a vállalat a támogatott tevékenységeket mindenképpen – vagyis támogatás hiányában is – felvállalná.
- (25) A képzéshez nyújtott támogatással összefüggésben a 68/2001/EK rendelet 10. preambulumbekzdése úgy rendelkezik, hogy „A képzés rendszerint jótékony külső hatást gyakorol a társadalom egészére, minthogy növeli a szakképzett munkaerő-tartalékot, amelyből más vállalatok is meríthetnek, erősíti a Közösség iparának versenyképességét, és fontos szerepet játszik a foglalkoztatási stratégiában. Tekintettel arra, hogy a Közösségben a vállalkozások általában a szükségesnél kevesebbet fektetnek be munkavállalók képzésébe, az állami támogatás hozzájárulhat e piaci hiányosság kiigazításához, következésképpen bizonyos feltételek mellett összeegyeztethetőnek tekinthető a közös piaccal, és ezért mentesíthető az előzetes bejelentési kötelezettség alól”. A 11. preambulumbekzdés hozzáteszi, hogy ügyelni kell arra, hogy „az állami támogatás a – pusztán piaci erők által teljesíthetetlen – közösségi cél eléréséhez szükséges minimumra korlátozódjék [...]”.
- (26) Következésképpen a piacnak a 68/2001/EK rendelet által elismert sikertelensége abból a tényből ered, hogy a vállalkozások „a szükségesnél kevesebbet fektetnek munkavállalók képzésébe”. Valóban, amikor egy vállalkozás új képzési tevékenységeket irányoz elő, a költségeket általában az elérhető hasznokkal veti egybe (amilyen például a termelékenység növekedése vagy az új termékek előállítására való képesség). Általában a Közösség egésze számára adódó, nála nem megjelenő hasznokat nem veszi figyelembe. Meg fogja vizsgálni a képzéssel szembeni (kevésbé megterhelő) tartalékmegoldásokat is, amilyen például a már szakképzett munkaerő felvétele (ami esetleg hátrányos a meglévő alkalmazottakkal szemben). Ezért a képzéshez adott támogatás bizonyos esetekben hasznosan orvosolja a piac valamelyik hiányosságát. Ilyen körülmények között a támogatás „a – pusztán piaci erők által teljesíthetetlen – közösségi cél eléréséhez szükséges”.
- (27) Ami az autópárhban a képzéshez biztosított támogatás szükségességét illeti, a Bizottság megállapítja, hogy az elmúlt 18 hónapban bizonyítékokat halmozott fel arra, miszerint bizonyos autógyártók versenyeztetik egymással különböző tagállamokban található gyártóüzemeiket új modelljeik gyártásának vonatkozásában. Amikor egy új termék bevezetését tervezik, több telephelyet hasonlítanak össze egymással, majd egy telephely megtartásáról szóló döntésüket a termelési költségek összességére, vagyis az összes költségfajta alapozzák, de mindenféle kormányzati támogatásokra is, különösen a képzési támogatásokra. Úgy tűnik, ez abból adódik, hogy a nagy autógyártók valójában a keresletet meghaladó termelési kapacitásokkal rendelkeznek, és abból, hogy termelési láncuk rugalmasabbak lettek. Egy üzem ily módon könnyebben tud helyet adni kiegészítő modellek gyártásához. Ezzel a gazdasági realitással szembesülve, és az abból adódó kockázatot figyelembe véve, hogy a képzéshez adott egyes támogatások a 68/2001/EK rendelet 10. preambulumbekzdésében rögzített közösségi érdeket szolgáló célkitűzéshez nem járulnak hozzá, hanem egyszerűen a versenyt torzító hatással járó támogatást jelentenek, a Bizottságnak gondosabban meg kell vizsgálnia a támogatás szükségességét, „annak biztosítása végett, hogy az állami támogatás a – pusztán piaci erők által teljesíthetetlen – közösségi cél eléréséhez szükséges minimumra korlátozódjék” (a jelzett rendelet 11. preambulumbekzdése) (7). Ez az értékelés annál is inkább indokolt, mert jelenleg az autópárh ágazatot a Közösségben jelentős kapacitásfeleslegek jellemzik, amelyek azért tartósak, mert a kereslet lassan bővül, és az utóbbi időben jelentős termelékenység-növekedést sikerült elérni (8).

(6) A képzésben résztvevők támogatható költségeinek ebből a korlátozásából adódóan az általános képzés támogatható költségei 5 438 000 euróra csökkennek, a szakosított képzésé pedig 10 478 000 euróra.

(7) A Bizottság hasonló következtetéseket vont le a Ford Genkre vonatkozó, 2006. július 4-i határozatának 33. pontjában (HL L 366., 2006.12.21., 32. o.).

(8) A kereslet lanyha emelkedésére, a termelékenység növekedésére és a hanyatló árakra való tekintettel az utóbbi években a Közösségben több nagy autógyártó is bezárt üzemeket vagy csökkentette a munkaerőt. A GM Europe egyébként 2004 végén jelentett be egy nagyszabású szerkezetátalakítási tervet, amely a létszámot 12 000 fővel csökkenti. http://www.gmeurope.com/news/archive_0410.html

(28) Minthogy az adott esetben több üzemet versenyeztettek egymással, és mivel lehet, hogy a támogatást más célokra adták, mint az, hogy a vállalatot kiegészítő képzési programok vállalására bátorítsák, a Bizottság szükségesnek tartja a támogatás szükségességének ellenőrzését. Ellenében azzal, amit Belgium állít az eljárás megindításáról szóló határozatra válaszolva, a Bizottság úgy véli, hogy jogi szempontból fel van hatalmazva egy ilyen ellenőrzés elvégzésére. Amint azt Belgium hangsúlyozta, a korábbi ügyekben a Bizottság nem elemezte részletesen a beindítási költségekhez adandó konkrét képzési támogatás szükségességét. Ezt megteheti azonban, amikor álláspítja meg, hogy a szóban forgó piacokon változtak a gazdasági feltételek ⁽⁹⁾.

(29) A Bizottság megállapítja, hogy a szóban forgó képzési program az üzem két új tevékenységéhez kapcsolódik, az Astra TwinTop gyártásához és a présmunkák fejlesztéséhez.

A támogatás szükségessége az új Astra TwinTop gyártása kapcsán

(30) A belga hatóságok kiemelik közleményükben ⁽¹⁰⁾, hogy az Astra TwinTop összeszerelése kiegészítő kézi műveleteket tartalmaz, mint például a hegesztést. Megerősítik, hogy az ilyen típusú autó gyártása hatással van a társaság tevékenységeinek egészére (karosszéria, festőműhelyek, présmunka, logisztika és összeszerelés), és hogy az új modellek bevezetése minden alkalommal maga után vonja:

— új alkatrészek beszerelését;

— korszerű munkamódszerek bevezetését;

— új összeszerelési technikákat.

(31) Kiemelik, hogy egy új modell tehát nemcsak egy új termék bevezetését jelenti, hanem számos munkának új gépeket, alkatrészeket, összeszerelési technikákat és munkamódszereket kell megszoknia.

⁽⁹⁾ A C-57/00 P és C-61/00 P egyesített ügyekben hozott 2003. szeptember 30-i ítéletének 52. pontjában, az Európai Közösségek Bírósága jelezte, hogy „bármilyen értelmezést tulajdonított a Bizottság a múltban a Szerződés 92. cikke (2) bekezdése c) alpontjának [amely 87. cikk, (2) bekezdés, c) pont lett], az nem lehet kihatással ugyanazon rendelkezésnek a vitatott döntésben a Bizottság által történő értelmezésének megalapozottságára, tehát annak érvényességére sem”. Az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága ugyanígy jelezte, a T-171/02 ügyben hozott, 2005. június 15-i ítéletének 177. pontjában: „csak az EK 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja keretében kell a Bizottság azon határozatának a törvényességét értékelni, amely megállapítja, hogy egy új támogatás nem felel meg e mentesítés alkalmazási feltételeinek, és nem a Bizottság korábbi határozataiban követett joggyakorlatra tekintettel feltételezve, hogy az fennáll”.

⁽¹⁰⁾ A bejelentés 2. melléklete.

(32) Ez a leírás megerősíti, hogy egy új modell bevezetése a gyártási láncba általában éppúgy, mint az adott esetben, a munkaerő jelentős előzetes képzését feltételezi. Más szavakkal, az új modell gyártásához fontos képzési programokra van szükség.

(33) Amint a GM Europe úgy döntött, hogy ezt a modellt gyártani fogja, ennek következtében szükségessé válik képzési költségek vállalása, ennek az üzleti döntésnek a megvalósításához.

(34) Amint azt már az eljárás megindításáról szóló határozat említette, a Bizottság megjegyzi, hogy az autógyártásban egy új modell bevezetése szokásos és rendszeres tényező, amely a piaci részesedések és a jövedelmezőség megtartásához nélkülözhetetlen. Mivel az új modell szükségessé teszi a munkaerőnek az új gyártási technikákra való betanítását, az új modell beindításával kapcsolatos képzési költségeket az autógyártók egyedül az üzleti indíttatás alapján viselik.

(35) A belga hatóságok új, ennek az értékelésnek ellentmondó elemeket nem mutattak be. Annak ellenére, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban erre felkérték őket, nem hoztak fel olyan nyomós érvet, amely megindokolná, hogy a GM támogatás hiányában a képzési tevékenységeket nem szervezte volna meg.

(36) E tekintetben Belgium mindössze azt hangsúlyozta, hogy a képzéshez nyújtott támogatás szükséges volt ahhoz, hogy a GM Belgium legyen a GM Europe igazgatósága által az Astra TwinTop gyártásához kiválasztott üzem. Ennek az állításnak az alátámasztására bizonyítékokat mutattak be. Mi több, a belga hatóságok kiemelték, hogy az új modell gyártása kiadható lett volna a Bertone számára, amely az ilyen típusú autók gyártásához jobban hozzá van szokva.

(37) A Bizottság mindenestre felhívja a figyelmet arra, hogy a 68/2001/EK rendelet célja – a befektetésekhez adott regionális támogatással ellentétben – nem az, hogy befolyásolja a gazdasági tevékenységek telephelyének megválasztását, hanem az, hogy javítson azon a fent említett helyzeten, miszerint a Közösségben a szükségesnél kevesebb a képzési célú befektetés. Mi több, Belgium nem magyarázta meg, hogy a GM Europe leányvállalata – a másik feltételezett választás, amelyre a modell gyártását bízhatták volna – miért ne szervezett volna maga is hasonló képzéseket ⁽¹¹⁾. A Belgium által megadott információ ezzel ellentétben azt mutatja, hogy ilyen körülmények között a GM Europe összes többi üzeme kénytelen lett volna hasonló képzési programot szervezni. Nem vonható tehát le az a következtetés, hogy a támogatás a GM Europe számára serkentő lett volna, hogy több képzési programot szervezzen a Közösségben.

⁽¹¹⁾ A legvalószínűbb jelöltek azok az üzemek voltak, amelyek már gyártják az Astra más változatait, különösen Bochum (Németország).

- (38) A Bizottság nem látja egyértelműnek, milyen következtéseket kellene levonni a belga hatóságok által felhozott érvből, miszerint az új modell gyártását a Bertone-ra is rá lehetett volna bízni. Belgium nem mutatott be külön konkrét bizonyítékot arra, hogy a Bertone által végzett gyártás kisebb képzési erőfeszítést tett volna szükségessé, mint a GM Europe esetében⁽¹²⁾. Egyébként Belgium nem bizonyította be, hogy a támogatás bármiféle szerepet játszott volna a GM Europe döntésében, amely szerint ennek a modellnek a gyártását nem adja többé alvállalkozásba. Ellenkezőleg, valószínű, hogy ezt a fontos, stratégiai döntést még azelőtt meghozták, hogy a belga hatóságok megígérték volna a vizsgált támogatást. Következésképpen az a tény, hogy az Astra TwinTop gyártását alvállalkozásba lehetett volna adni a Bertone-nak, ahogy az a korábbi változatoknál történt, a képzési támogatást nem teszi szükségessé és összeegyeztethetővé.
- (41) A fenti leírás megerősíti, hogy egy új modell bevezetése a gyártási láncba – általában éppúgy, mint az adott esetben – csak akkor lehet sikeres, ha a munkaerő számára biztosított jelentős képzés kíséri. Más szavakkal, a képzés a prémunkák fejlesztéséhez szükséges.
- (42) Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság feltette azt a kérdést, hogy mennyire serkentő hatású a prémunkák fejlesztéséhez kapcsolódó támogatás⁽¹³⁾. A belga hatóságok új, ennek az értékelésnek ellentmondó elemeket nem mutattak be. Nem magyarázták meg ezen belül, hogy támogatás hiányában a GM miért ne szervezte volna meg a kérdéses képzési tevékenységeket.

Közülső következtetés

- A prémunkák fejlesztéséhez kapcsolódó támogatás szükségessége
- (39) A belga hatóságok kiemelik, hogy a préműhely kibővítése a GM Europe stratégiájába illeszkedik, amelynek keretében jobban meg kívánna felelni a helyi szükségleteknek, oly módon, hogy csökkentik az alkatrészek leányvállalatok közötti szállításait. Az antwerpeni telephellyel kapcsolatban a projekt előíranyoz:
- két kiegészítő prégépet;
 - kiegészítő karosszériaelemek gyártását;
 - új technológiák bevezetését.
- (40) Belgium kiemeli, hogy a bővítés azt is feltételezi, hogy számos munkásnak kell megismerkednie új gépekkel, alkatrészekkel, préselési technikákkal és munkamódszerekkel. A képzési program ennek a célkitűzésnek a teljesítését szolgálja.
- (43) A fentiek alapján levonható az a következtetés, hogy minden olyan képzést, amely a munkásokat hozzájuttatja a két projekt (az új modell gyártásának és a prémunkák fejlesztésének) sikeres megvalósításához szükséges szakértelemhez, mindenképpen meg kellett volna szervezni, támogatás hiányában is. Következésképpen az ennek megfelelő támogatás nem kiegészítő képzést eredményez, hanem a vállalat szokásos működésének költségeit fedezi, ezáltal csökkentve a szokásos költségeket. A Bizottság ennél fogva úgy véli, hogy a támogatás a versenyt torzítja és a csere feltételeit a közös érdekekkel ellentétes mértékben változtatja meg⁽¹⁴⁾. Ilyen körülmények között a támogatás nem indokolható a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján. Mivel a Szerződés 87. cikkének (2) és (3) bekezdéseiben előírt eltérések egyike sem alkalmazható az adott esetre, a támogatás a közös piaccal nem összeegyeztethető.
- (44) Ez a következtetés érvényes, akár általános, akár szakosított jellegű a szóban forgó képzés. A Bizottság külön megjegyzi, hogy a „műszaki képzésnek” minősített⁽¹⁵⁾ általános képzési program olyan szakismeretekre vonatkozik, amelyek szükségesek a megvizsgált két új tevékenységhez, és általában egy versenyképes autógyár tevékenységéhez⁽¹⁶⁾. A belga hatóságok mindenesetre hoztak bizonyítékot arra, hogy az általános „műszaki képzés” hosszú képzési időt igénylő képzésekre vonatkozik, és hogy minden évben az érintett dolgozók nem elhanyagolható része távozik a vállalattól. Ez azzal van összefüggésben, hogy a belga munkaerőpiacon jelentős a hiány az ilyen szakképzésekben (ezek az ún. „hiányszakmák” vagy „bottleneck jobs”). A Bizottság úgy véli, hogy Belgium kellőképpen kifejtette érveit az általános „műszaki képzés” három programjával kapcsolatban.

⁽¹²⁾ Weboldalán a Bertone azt írja, hogy „a Bertone-karosszéria mindig stratégiai fontosságot tulajdonított az emberi tényezőnek. [...] Ez az oka annak, hogy a Carrozzeria Bertone mindig megkülönböztetett figyelmet fordított a folyamatos képzésre és a munkaerő újbóli felhasználására. Konkrétabban ez a stratégia azt jelzi, hogy a két legutolsó évben 240 óra képzést biztosítottak [fejenként], ami 3 millió eurós befektetésnek felel meg. <http://www.bertone.it/carrozzeria3.htm>”

⁽¹³⁾ L. a fenti 11. pontot.

⁽¹⁴⁾ A T-459/93. sz. ügy, *Siemens Strukturális Alap kontra Bizottság*, EBHT 1995., a II-1675. 48. pont.

⁽¹⁵⁾ L. a fenti 7. pontot.

⁽¹⁶⁾ Például, egy új modell gyártása nagyobb számú alkatrész hegesztését igényli, ami miatt a vállalatnak nagyobb számú hegesztőre lesz szüksége.

A képzés tartalma	A képzés teljes időtartama	A személyzet cserélődése: a vállalatot elhagyó munkások %-a évente	Támogatható költségek: résztvevők	Támogatható költségek: egyéb költségek
Villástargonca-kezelők	40	58 %	132 000	42 500
Szerszámkészítők	2 000	13 %	660 000	355 000
Karbantartási technikusok	400	20 %	198 000	197 500

Megj.: Ami a „hegesztést” illeti, Belgium 60 órás teljes képzési időt és az üzem személyzeténél 4 %-os cserélődést jelent be. A Bizottság úgy véli, hogy a számok meglehetősen alacsonyak, és hogy a vállalatot nem akadályozzák abban, hogy a képzési költségek hasznaira szert tegyenek. A személyzet cserélődése tehát nem elegendő ahhoz, hogy a vállalatot elbátortalánítsa az ilyen költségek vállalását illetően.

Nyilvánvaló tehát, hogy a személyzet gyors cserélődése tulajdonképpen megakadályozza, hogy a vállalat az ilyen típusú képzésekből az azok költségeinek ellensúlyozásához elegendő haszonra tegyen szert. Valószínű tehát, hogy a vállalat támogatás hiányában ezeket a kiadásokat nem vállalná fel.

- (45) A fentieket figyelembe véve a Bizottság úgy véli, hogy a támogatás a kérdéses három képzési program számára szükséges (ellentétben az általános „műszaki képzés” fennmaradó részével).

A két projekthez közvetlenül nem kötődő képzési tevékenységek

- (46) Bejelentésükben a belga hatóságok a képzési program egészét úgy mutatták be, mintha a két szóban forgó projekt alátámasztását céloznák⁽¹⁷⁾. A Belgium által az eljárás megindításáról szóló határozat után átadott kiegészítő információk mindenesetre azt mutatják, hogy a képzési programoknak egy része olyan szakismeretek megszerzésére irányul, amelyek valójában ezeknek a projekteknek a megvalósításához nem szükségesek. A következő tételről van szó (ismertetésük a fentiekben található meg):

— alapképzés;

— szimulált munkakörnyezet (ETS).

- (47) A Bizottság megjegyzi, hogy a képzési program fennmaradó részétől eltérően az alapképzés és az ETS olyan szakismeretekre vonatkoznak, amelyek a két szóban forgó projekt végrehajtásához nem szükségesek: a projektek teljes mértékben megvalósulhatnak és a gyártás megindulhat anélkül, hogy ilyen típusú képzés megszerzésére szükség lenne. Nem tartalmazznak olyan szakismereteket sem, amelyekre az autógyártásban közvetlenül szükség lenne. A fentiekben a képzés szükségességéről

kifejtett érvelés tehát nem érvényes rájuk. Mivel úgy tűnik, hogy ez a képzés a vállalat szükségleteit meghaladja, nem lehet azt a következtetést levonni, hogy azt támogatás hiányában megszervezték volna. Mivel ennek ellenkezőjére utaló más elemek nincsenek, a Bizottság úgy véli, hogy az állami támogatás azért szükséges, hogy a kérdéses képzést meg lehessen szervezni.

- (48) Végül a Bizottság megjegyzi, hogy az „általános koordináció” kiadási tétel tulajdonképpen nem egy képzési programra vonatkozik, hanem az *általános* képzést célzó tanácsadási szolgáltatásokra. Részben tehát belevehető a támogatható költségekbe, amennyiben az „alapképzésre”, az „ETS”-re és az *általános* „műszaki képzésnek” arra a részére vonatkozik, amelyre vonatkozóan a támogatás szükségesnek minősült⁽¹⁸⁾.

- (49) Figyelembe véve a 68/2001/EK rendelet által előírt szabályt, amely a képzési projektben résztvevők költségeit az egyéb költségek teljes összegére korlátozza, a támogatható költségek a képzési program azon részeinél, amelyek esetében a támogatás szükséges, 4,362 millió eurót tesznek ki, maga a támogatás pedig 2,181 millió eurót. Mivel a 68/2001/EK rendelet más hivatalos, megállapított feltételei is teljesülnek – amint azt a fentiekben a 23. preambulumbekzdés jelzi –, a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a bejelentett támogatásnak ez a része összeegyeztethető a közös piaccal.

6. KÖVETKEZTETÉS

- (50) A Bizottság véleménye szerint a Belgium által bejelentett intézkedéseknek az a része, amely 4,362 millió euró támogatható költséget jelent – ami 2,181 millió euró összegű támogatásnak felel meg – tiszteletben tartja a közös piaccal való összeegyeztethetőségnek a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti kritériumait.

⁽¹⁸⁾ A képzés óraszám alapján a Bizottság megállapítja, hogy az „általános koordináció” költségeinek 80,71 %-a, vagyis egy 0,723 millió eurós összeg tulajdonítható az alapképzésnek, az ETS-nek; valamint az *általános* műszaki képzési résznek, amelynek esetében a támogatás szükséges. Ezek az óraszámok: i. *Műszaki képzés* (Belgium 2007. február 28-i levele): 50 800 óra, amiből 30 000 azzal a három programmal kapcsolatos, amelyekre a támogatást szükségesnek ítélték; ii. *Alapképzés* (Belgium 2006. február 7-i levele; a résztvevők száma szorozva a résztvevőnkénti, a képzésre fordított idővel, egy hároméves időszakra): 17 000 óra; iii. ETS (ugyanott): 40 000 óra.

⁽¹⁷⁾ A bejelentés 2. melléklete.

(51) A Bizottság úgy véli, hogy a támogatás fennmaradó része a vonatkozó képzési programok megvalósításához nem szükséges. Ez a támogatás nem összeegyeztethető a közös piaccal a Szerződés által előírt irányított valamely eltérés értelmében, és következésképpen azt meg kell tiltani. A belga hatóságok szerint a támogatás megadására még nem került sor, így tehát visszakövetelését nem kell foganatosítani,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az állami támogatás, amelyet Belgium az antwerpeni General Motors Belgium javára tervez megvalósítani, 3 157 338,40 millió euro értékben nem összeegyeztethető a közös piaccal.

A támogatásnak ez a része következésképpen nem folyósítható.

Az állami támogatás többi része, amely 2 181 161,60 eurót tesz ki, a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető a közös piaccal.

2. cikk

Belgium a jelen határozatról szóló értesítéstől számított két hónapon belül tájékoztatja a Bizottságot azokról az intézkedésekről, amelyeket az ennek való megfelelés érdekében hozott.

3. cikk

Ennek a határozatnak a címzettje a Belga Királyság.

Kelt Brüsszelben, 2007. április 4-én

A Bizottság részéről

Neelie KROES

a Bizottság tagja